

Verslag van de workshops Sociaal Domein

Landelijk raadsledencongres 20 januari 2018, 's-Hertogenbosch

1. Worsteling met de cijfers en regionale samenwerking

Veel (aankomend) raadsleden gaven aan te weinig cijfermatige onderbouwing te krijgen. Daardoor is het lastig om vast te kunnen stellen of met het vastgestelde kader en beleid wel de goede resultaten worden behaald.

Ook werden veel verzuchtingen geslaakt over de (verplichte) regionale samenwerking. Hoe kan het zijn dat de zorg die dichtbij georganiseerd moet worden tegelijk op regionaal niveau vastgesteld moet worden? Dat schaalvergroting – zeker voor (super) specialistische zorg – noodzakelijk is, begrijpt iedereen. Maar hoe kun je dan als gemeenteraad nog sturen op kader en de resultaten controleren? Zeker als er een (heel) grote centrumgemeente die handelt volgens het wie-betaalt-bepaalt-principe.

Tot slot werd aangegeven dat het eigenlijk heel vreemd is dat de instellingen zélf niet de verantwoordelijkheid voelt en pakt om de uitgaven binnen de perken te houden. Het voelt vreemd dat je daar als raad verantwoordelijk voor bent.

2. Geen rol op het bepalen van het hoe, maar wel als volksvertegenwoordiger contact met de uitvoering

Bert Otten schetste dat er in een aantal gemeenten te veel in de raad wordt gesproken over constructies (stichting of coöperaties). Discussies die afleiden van de echte vraag: waarom doen we dit en welke kaders geven we het college mee om een constructie verder vorm te kunnen geven? De (aankomend) raadsleden gaven toe dat het te ver gaat om als raad ook te sturen op de manier waarop het kader uitgevoerd wordt. Dat is echt een vraag die door het college opgepakt moet worden. Het is dan wel belangrijk dat dat kader je als raad ook in staat stelt om tussentijds de vinger aan de pols te houden en het college c.q. de wethouder te bevragen op de resultaten van de aanpak. Daar moet je dan wel haakjes voor weten te maken.

3. De rol van de raad kan op veel verschillende manieren versterkt worden

In het land proberen raden op heel verschillende manieren hun rol te versterken:

- De raad in Hardingsveld-Giessendam heeft een speciale en breed samengestelde *commissie Sociaal Domein* gevormd die gezamenlijk werkbezoeken aflegt aan uitvoerders in het sociaal domein. Ze vergaderen op de locatie van de uitvoerder en slaan op deze manier twee vliegen in één klap: ze halen interessante achtergrondinformatie op over de dilemma's die spelen in de uitvoering en verliezen geen tijd met de vergadering.
- In de regio Drechtsteden hebben de gemeenteraden een *gezamenlijke, regionale* raads werkgroep Jeugdzorg gemaakt. Die heeft veel gesprekken gevoerd met ouders over wat zij nodig hebben. Zo waren ze in staat om de bestuurlijke discussie goed te voeden en beïnvloeden
- In Eindhoven heeft de gemeenteraad een motie aangenomen dat ze rondom incidenten en individuele gevallen geen politiek gaan bedrijven, om te voorkomen dat er een harde afrekencultuur ontstaat. Dat betekent ook dat er niet getwitterd wordt of social media op andere manieren ingezet worden om aandacht te vragen voor een geval. Daarnaast is een

traject ingezet waarin het college (en de ambtenaren) samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op zoek gaan naar kwantitatieve data die relevant zijn voor het sociaal domein (minder throughput en output gericht en meer outcome gericht)

- Als raad hoef je je niet alleen te baseren op de kwantitatieve cijfers. Die zou je altijd moeten aankleden met kwalitatieve gegevens. Bijvoorbeeld door uitvoerders/ambtenaren of burgers/cliënten hun verhaal te laten doen. Dat kan in de vorm van werkbezoeken, maar ook in (informele) bijeenkomsten die de gemeente organiseert of door het bespreken van (anonieme) casus.
- Om de kwaliteit van een instelling/uitvoerder te meten, zou je inwoners en verwijzers (bijvoorbeeld het wijkteam) rapportcijfers kunnen laten geven over de ondersteuning die wordt gegeven. Ter aanvulling op de cijfers.
- Door als raad met uitvoerders en instellingen te overleggen, krijg je zelf een beter beeld van wat ze doen en welke dilemma's spelen. Maar dan kun je ook de vraag op tafel leggen welke stappen ze (kunnen) zetten om de kosten te drukken.
- In de Achterhoek (Oost-Gelre) is de mogelijk gecreëerd om zélf zorg te organiseren. Je bent dan als gemeente minder afhankelijk van de bestaande aanbieders en kunt veel meer gezamenlijk bepalen wat de kwaliteit van de dienstverlening is. Bovendien bleek het veel goedkoper.
- In Den Bosch heeft de raad de wettelijke kaders rondom de jeugdzorg opgerekt, zodat jongeren tot en met 23 jaar bij hun pleegouders kunnen blijven wonen. Er is actief gezocht naar mogelijkheden binnen de wet en het college heeft uitgebreid contact gezocht met het ministerie over de (on)mogelijkheden.
- Als raadsfractie kun je bij de collegevorming meer aandacht schenken en eisen stellen aan de kwaliteiten waarover de wethouders in het sociaal domein moeten beschikken.